

Sygn. akt I C 238/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2020 r.

Sąd Rejonowy w Łomży I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Małgorzata Jędrzejewska

Protokolant: Anna Świdarska

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2020 r. w Łomży

sprawy z powództwa I. B.

przeciwko E. S. i J. S. (1)

o zachówek

I. Zasądza solidarnie od pozwanych E. S. i J. S. (1) na rzecz powódki I. B. kwotę 70.000 zł (siedemdziesiąt tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 16.10.2018 r. do dnia zapłaty.

II. Zasądza solidarnie od pozwanych E. S. i J. S. (1) na rzecz powódki I. B. kwotę 11.048,07 zł tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Powódka I. B. wniosła o zasądzenie od pozwanych E. S. i J. S. (2) kwoty 70.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16.10.2018 r. do dnia zapłaty, tytułem zachowku po spadkodawczyni T. M. (1) oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazała, iż w dniu 18.08.2018 r. zmarła jej babcia T. M. (1), po której nabyła spadek na mocy aktu poświadczenia dziedziczenia z dnia 26.09.2018 r. w całości. T. M. (1) aktem darowizny z dnia 26.06.2018 r. darowała pozwanym spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego poł. w B., przy ul. (...). Z tego względu powódka dochodzi od pozwanych zachowku na podstawie art. 1000 kc, w kwocie odpowiadającej 1/2 udziału spadkowego.

Pozwani E. S. i J. S. (2) nie uznali powództwa, wnosząc o jego oddalenie i zasądzenie kosztów procesu, ze względu na wydziedziczenie powódki przez spadkodawczynię testamentem z dnia 26.06.2018 r. z powodu zamiaru sprzedaży mieszkania T. M. (1) wbrew jej woli. Wnieśli również o odliczenie od zachowku kosztów pogrzebu w kwocie 26.936 zł, na które składa się kwota 25.556 zł tytułem podatku z aktu notarialnego, kwota 3.810 zł tytułem kosztów pogrzebu, 2.000 zł dla księdza, 170 zł za zdjęcia z pogrzebu, 400 zł za tablicę na mogile.

Sąd Rejonowy w Łomży ustalił i zważył, co następuje:

T. M. (1) przysługiwało spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego poł. w B., przy ul. (...), pozostające w zasobach B. Spółdzielni Mieszkaniowej w B..

Na mocy umowy darowizny z dnia 26.06.2018 r. Repertorium A Nr (...) T. M. (1) darowała pozwanym E. S. i J. S. (2) prawo do powyższego lokalu mieszkalnego (kserokopia aktu notarialnego k.-65-69).

W dniu 26.06.2018 r. T. M. (1) sporządziła testament własnoręczny, w którym wydziedziczyła wnuczkę I. B. ponieważ podczas jej pobytu w szpitalu chciała sprzedać bez jej wiedzy mieszkanie. Tego zachowania nie wybaczy jej (testament k.-71, zeznanie świadka J. T. k.-125v-126).

W dniu 18.08.2018 r. zmarła T. M. (1) (kserokopia aktu zgonu k.-12).

Na mocy aktu poświadczenia dziedziczenia z dnia 26.09.2018 r. Repertorium A Nr (...) spadek po niej odziedziczyła w całości jej wnuczka I. B. (akt poświadczenia dziedziczenia k.-68).

Pismem z dnia 9.10.2018 r. pełnomocnik powódki wezwał pozwanych do zapłaty w terminie 7 dni do dnia 15.10.2018 r. kwoty 70.000 zł tytułem zachowku po T. M. (1) (pismo k.-13).

Kolejnym pismem pełnomocnik powódki ponownie wezwał pozwanych do zapłaty w terminie 7 dni do dnia 26.10.2018 r. kwoty 70.000 zł tytułem zachowku po T. M. (1) (pismo k.-9).

Spadkodawczyni posiadała jedną córkę w osobie B. C., która opiekowała się nią do swojej śmierci w dniu 3.12.2015 r. Mieszkały w jednym bloku, w sąsiednich klatkach schodowych. Po śmierci córki spadkodawczyni opiekę nad nią przejęła jedyna jej wnuczka, w osobie powódki I. B.. Robiła jej zakupy, woziła do lekarza, zapewniała opiekunki, obiady, odwiedzała podczas jej pobytów w szpitalu, w których posiadała upoważnienie o udzielaniu informacji o jej stanie zdrowia (dokumentacja medyczna T. M. (1) k.-84, informacja k.-102, 104, 112, 149, zeznania świadków K. B. k.-124v-125, M. S. (1) k.-126v-127, P. W. k.-127, R. P. (1) k.-127v-128, Z. P. płyta CD k.-217, zeznanie powódki k.-264v-266).

W dniu 1.02.2016 r. powódka przedstawiła do realizacji w NFZ (...) Oddziale Wojewódzkim w B. zlecenie na zaopatrzenie w balkonik i go odebrała w imieniu T. M. (1). W dniu 14.05.2018 r. zgłosiła się ze zleceniem na zaopatrzenie w pieluchomajtki, wystawionym na rzecz T. M. (1), na podstawie którego została wydana Karta potwierdzenia uprawnienia na zapatrzenie w wyroby medyczne, przysługujące co miesiąc, ważne od 1.05.2018 r. do 30.04.2019 r. (informacja k.-97).

Na wniosek powódki (...) Oddział (...) Polskiego Czerwonego Krzyża przyznał usługi opiekuńcze dla T. M. (1) od dnia 1.08.2016 r. do 1.06.2018 r. w wymiarze 2 godzin dziennie w dni robocze (informacja k.-106). Pomoc w powyższym zakresie została również przyznana przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w B. na podstawie decyzji nr (...) na okres od 2.10.2018 r. do 30.06.2018 r. (decyzja k.-222).

W dniu 18.08.2017 r. spadkodawczyni T. M. (1) zawarła z Agencją (...) w B. umowę pośrednictwa sprzedaży lokalu mieszkalnego poł. w B. przy ul. (...) (umowa k.-99). Do sprzedaży mieszkania jednakże nie doszło albowiem T. M. (1) zrezygnowała z jego sprzedaży, o czym powódka powiadomiła agenta nieruchomości M. K. (zeznanie świadka k.-125v).

W dniu 18.08.2017 r. powódka zawarła z Agencją (...) w B. umowę pośrednictwa sprzedaży lokalu mieszkalnego poł. w B. przy ul. (...) (umowa k.-76-77).

T. M. (1) w okresie od dnia 13.05.2018 r. do 28.05.2018 r. przebywała na Oddziale Obserwacyjno-Zakaźnym Kliniki (...) w B.. W dniu przyjęcia na Oddział upoważniła do uzyskiwania informacji medycznej o stanie zdrowia i uzyskiwania dokumentacji medycznej w przypadku jej śmierci powódkę I. B. (informacja k.-102). Następnie w okresie od dnia 2.06.2018 r. do 19.06.2018 r. przebywała w (...) Wojewódzkiego Szpitala (...) w B. na Oddziale Chorób Wewnętrznych, Diabetologii, Endokrynologii i Reumatologii, gdzie również powódka była upoważniona do uzyskiwania informacji medycznej o stanie zdrowia i uzyskiwania dokumentacji medycznej (informacja k.-112, dokumentacja medyczna k.-113). Na prośbę spadkodawczyni ze szpitala zabrali ją do swojego mieszkania w Ł. pozwani E. S. i J. S. (1), którego ojciec był jej bratem ciotecznym. Nie poinformowali o tym powódki, która o tym fakcie dowiedziała się od Z. P. pracownika (...), który poinformował ją, że dzwoniła jakaś kobieta twierdząc, że jest z rodziny i zabierają T. M. (1) do Ł. (zeznania Z. P. płyta CD k.-217). Wówczas powódka zadzwoniła do szpitala, gdzie poinformowano ją, że babcia została wypisana, ale odmówiono udzielenia informacji przez kogo. Pojechała do jej mieszkania, ale nikt nie otwierał.

Nie miała wówczas kluczy od tego mieszkania. Zadzwoiła do dzielnicowej M. D. z prośbą o pomoc w ustaleniu miejsca pobytu babci. Na drugi dzień mąż powódki pojechał do mieszkania T. M. (1) z kluczami i stwierdził, że zamki w drzwiach są wymienione (zeznania K. B. k.-124v-125). M. D. kilkakrotnie przychodziła pod adres zamieszkania T. M. (1) ale nikogo tam nie zastała. Zostawiła swoją wizytówkę, z prośbą o kontakt. Pozwani skontaktowali się z nią i poinformowali, że T. M. (1) nie żyje, o czym nie powiadomili powódki na prośbę zmarłej, która nie życzyła sobie tego (zeznania M. D. k.-126-126v, zeznania pozwanej k.-266-267v, i pozwanego k.-267v-268). Powódka kilkakrotnie dzwoniła do babci ale nie odbierała telefonu. Odebrała od jej córki i wówczas poinformowała, że jest u rodziny w Ł.. Po pewnym czasie pozwana zadzwoniła do powódki z prośbą o klucze do piwnicy, które zostawiła w skrzynce na listy. Następnie zadzwoniła z prośbą o kartkę na pieluchomajtki. Pozwana nie poinformowała powódki o śmierci T. M. (1) oraz o jej pogrzebie i miejscu jej pochówku (zeznania powódki k.-264-266, zeznania pozwanej k.-266-267v, zeznania pozwanego k.-267v-268).

Pozwani ponieśli koszty pogrzebu T. M. (1) w kwocie 3.810 zł na rzecz (...)Domu Pogrzebowego w Ł., które pokryli z zasiłku pogrzebowego (faktura Vat k.-70, zeznania pozwanej k.-266-267v, zeznania pozwanego k.-267v-268).

Zdaniem Sądu niniejsze powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Zgodnie z art. 991 § 1 kc zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadął przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie powódce przysługuje roszczenie od pozwanych z tytułu zachowku po T. M. (1).

Bowiem powódka na skutek aktu poświadczenia dziedziczenia stała się jedyną spadkobierczynią po T. M. (1), która na mocy umowy darowizny przekazała swój jedyny majątek w postaci spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego poł. w B., przy ul. (...) na rzecz pozwanych.

Zgodnie zaś z art. 1000 § 1 kc jeżeli uprawniony nie może otrzymać należnego mu zachowku od spadkobiercy lub osoby, na której rzecz został uczyniony zapis windykacyjny, może on żądać od osoby, która otrzymała od spadkodawcy darowiznę doliczoną do spadku, sumy pieniężnej potrzebnej do uzupełnienia zachowku. Jednakże obdarowany jest obowiązany do zapłaty powyższej sumy tylko w granicach wzbogacenia będącego skutkiem darowizny.

Zgodnie z art. 993 kc przy obliczeniu zachowku nie uwzględnia się zapisów i poleceń, natomiast dolicza się do spadku, stosownie do przepisów poniższych darowizny uczynione przez spadkodawcę.

Pozwani wnosząc o oddalenie powództwa powoływali się na wydziedziczenie powódki przez T. M. (1).

W dniu 26.06.2018 r. T. M. (1) sporządziła testament własnoręczny, w którym wydziedziczyła wnuczkę I. B. ponieważ podczas jej pobytu w szpitalu chciała sprzedać bez jej wiedzy mieszkanie. Tego zachowania nie wybaczy jej (testament k.-71, zeznanie świadka J. T. k.-125v-126).

Zgodnie z art. 1008 kc spadkodawca może w testamencie pozbawić zstępnych, małżonka i rodziców zachowku (wydziedziczenie), jeżeli uprawniony do zachowku:

- 1) wbrew woli spadkodawcy postępuje uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego;
- 2) dopuścił się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazy czci;
- 3) uporczywie nie dopełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych.

Powszechnie aprobowany jest pogląd, że w sytuacji, w której testator sporządził tzw. testament negatywny, tj. wyłączający spadkobiercę ustawowego od dziedziczenia na podstawie ustawy, nie pociąga to za sobą utraty przez tego

spadkobiercę prawa do zachowku (uchw. SN z 10.4.1975 r., III CZP 14/75,; E. Niezbecka, Skutki prawne, s. 19–20; E. Niezbecka, w: A. Kidyba, Komentarz KC, t. 4, 2012, s. 260; A. Rojek, Wydziedziczenie, s. 106).

Wylczenie w art. 1008 kc powodów, z uwagi na które testator może dokonać wydziedziczenia, tworzy katalog zamknięty. Brak jest możliwości dokonania wydziedziczenia z innej przyczyny, niż podana w tym przepisie (tak też w wyr. SA w Poznaniu z 29.12.2014 r., I ACa 572/14). Przy tym to na spadkobiercy pozwanym w sprawie o zachowek ciąży obowiązek udowodnienia, że rzeczywiście zaistniały okoliczności wskazane przez spadkodawcę w testamencie jako przyczyna wydziedziczenia określonej osoby, natomiast rolą sądu jest ocena, czy okoliczności te wypełniają przynajmniej jedną z przesłanek wydziedziczenia, wskazanych w art. 1008 kc (wyr. SA w Łodzi z 25.9.2014 r., I ACa 417/14). Wydziedziczenie z innych przyczyn, niż wymienione w art. 1008 kc jest nieważne.

5

Pierwszy powód, uzasadniający wydziedziczenie stanowi uporczywe postępowanie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego, które to musi się odbywać wbrew woli spadkodawcy.

Jako przykłady zachowań, sprzecznych z zasadami współżycia społecznego, podaje się np. prowadzenie naganego stylu życia, czerpanie korzyści z działalności przestępczej, alkoholizm, narkomanie, zaniedbywanie swojej rodziny i przerzucanie na spadkodawcę ciężaru jej utrzymania (E. Skowrońska-Bocian, Komentarz KC, ks. 4, 2011, s. 231; B. Kordasiewicz, w: SPP, t. 10, 2015, s. 1058). Istotne jest przy tym, by takie postępowanie miało cechy trwałości i sprzeciwiało się woli spadkodawcy.

Drugą z podstaw do dokonania wydziedziczenia jest w myśl art. 1008 pkt 2 kc dopuszczenie się przez uprawnionego do zachowku umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu, wolności albo rażącej obrazy czci, przy czym czyn ten musi być skierowany przeciwko spadkodawcy bądź jednej z najbliższych mu osób.

Ostatnią podstawą do wydziedziczenia, wymienioną w art. 1008 pkt 3 kc, jest uporczywe niedopełnianie przez uprawnionego do zachowku obowiązków rodzinnych względem spadkodawcy. Zakres działań i zaniechań traktowanych na gruncie tego przepisu jako niedopełnianie obowiązków rodzinnych jest rozumiany szeroko, bowiem kwalifikuje się tu nie tylko uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, lecz także od pomocy, troski, opieki potrzebnej ze względu na wiek, stan zdrowia czy inną trudną sytuację życiową (B. Kordasiewicz, w: SPP, t. 10, 2015, s. 1060; M. Pazdan, w: K. Pietrzykowski, Komentarz KC, t. 2, 2011, s. 1193). W orzecznictwie uznano, że wypełnia przesłankę z art. 1008 pkt 3 kc takie zachowanie, które prowadzi do faktycznego zerwania kontaktów rodzinnych i ustania więzi uczuciowej, normalnej w stosunkach rodzinnych. Chodzi tu więc również o wszczynanie ciągłych awantur, kierowanie pod adresem spadkodawcy nieuzasadnionych i krzywdzących zarzutów, wyrzucenie go z domu, brak udziału w jego życiu choćby poprzez wizyty w jego miejscu zamieszkania czy okazywanie zainteresowania jego sprawami.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie wystąpiły ustawowe podstawy wydziedziczenia powódki, wymienione w art. 1008 kc.

Spadkodawczyni T. M. (1) jako przyczynę wydziedziczenia wskazała zamiar sprzedaży jej mieszkania przez powódkę podczas jej pobytu w szpitalu bez jej wiedzy.

Powyzsza przyczyna w ocenie Sądu nie mieści się w katalogu przyczyn wydziedziczenia, wymienionych enumeratywnie w art. 1008 kc.

Zamiar sprzedaży mieszkania nie stanowi uporczywego postępowania wbrew woli spadkodawcy w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego. Bowiem w przedmiotowej przyczynie wydziedziczenia brak przede wszystkim trwałości i uporczywości. T. M. (1) bowiem wskazuje na incydentalny fakt, który jest nie wystarczający do uznania za podstawę wydziedziczenia na podstawie art. 1008 pkt 1 kc.

Podstawa wydziedziczenia wskazana w przedmiotowym testamencie z pewnością nie stanowi umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazy czci oraz uporczywego nie dopełnienia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych.

Ponadto pozwani zeznali, że od opiekunki spadkodawczyni T. M. (2) dowiedzieli się o zamiarze sprzedaży mieszkania przez powódkę wbrew woli T. M. (1).

T. M. (2) zaś przesłuchana w charakterze świadka zeznała, iż w sierpniu 2017 r. T. M. (1) powiedziała, że ktoś przyszedł z agencji nieruchomości i mieszkanie zostało sprzedane. Spytała ją czy podpisywała jakieś dokumenty, powiedziała, że nie. W jej obecności zadzwoniła do powódki, której powiedziała, że nie sprzedaje mieszkania (zeznania k.-175v-176).

W dniu 18.08.2017 r. spadkodawczyni T. M. (1) zawarła z Agencją (...) w B. umowę pośrednictwa sprzedaży lokalu mieszkalnego poł. w B. przy ul. (...) (umowa k.-99). Do sprzedaży mieszkania jednakże nie doszło albowiem T. M. (1) zrezygnowała z jego sprzedaży, o czym powódka powiadomiła agenta nieruchomości M. K. (zeznanie świadka k.-125v).

Podobną umowę zawarła również powódka w dniu 18.08.2017 r. na pośrednictwo sprzedaży jej lokalu mieszkalnego poł. w B. przy ul. (...) (umowa k.-76-77).

Jak wynika z zeznań świadka M. K. (k.-125v) był w mieszkaniu T. M. (1) i wówczas podpisała umowę pośrednictwa. Nie zauważył aby był na nią wywierany nacisk ze strony powódki. Ponownie był u niej razem z klientami obejrzeć jej mieszkanie. Chwilę później dostał informację od powódki, że babcia zmieniła zdanie i nie chce sprzedawać mieszkania i wycofali ofertę.

Z zeznań powyższego świadka, które Sąd uznał za wiarygodne wynika zatem, iż powódka powiadomiła agencję nieruchomości o wycofaniu oferty sprzedaży mieszkania przez T. M. (1).

Pozwani nie złożyli żadnych, innych, wiarygodnych dowodów świadczących o tym aby po wycofaniu oferty sprzedaży powódka nadal zamierzała sprzedać mieszkanie T. M. (1).

Ponadto powódka nie posiadając tytułu prawnego do przedmiotowego lokalu mieszkalnego nie mogła go sprzedać. Bowiem zgodnie z art. 158 kc umowa sprzedaży takiego lokalu mogła być dokonana jedynie w formie aktu notarialnego pod rygorem nieważności. Notariusz zaś nie sporządził takiego aktu bez wylegitymowania się przez sprzedającego tytułem prawnym bądź pełnomocnictwem uprawnianego do sprzedaży w jego imieniu.

W świetle powyższych dowodów w ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie wystąpiła przyczyna wydziedziczenia, wskazana w testamencie T. M. (1). Bowiem pozwani nie udowodnili aby powódka zamierzała sprzedać mieszkanie T. M. (1) bej jej zgody. Ponadto powyższa przyczyna wydziedziczenia nie mieści się w katalogu przyczyn, wymienionych w art. 1008 kc, który jest zamknięty. A jak Sąd powyżej wskazał brak jest możliwości dokonania wydziedziczenia z innej przyczyny, niż podana w tym przepisie. Wydziedziczenie zaś z innych przyczyn, niż wymienione w art. 1008 kc jest nieważne.

Powódka wbrew twierdzeniom pozwanych opiekowała się T. M. (1) do czasu kiedy, w nie wyjaśnionych okolicznościach przejęli nad nią opiekę w czerwcu 2018 r.

Bowiem jak wynika z zeznań świadków, przesłuchanych w sprawie K. B. (k.-124v-125), M. S. (1) (k.-126v-127), P. W. (k.-127), R. P. (1) (k.-127v-128), Z. P. (płyta CD k.-217) robiła jej zakupy, wozila do lekarza, zapewniła opiekunki, obiady, odwiedzała podczas jej pobytów w szpitalu, w których posiadała upoważnienie o udzielaniu informacji o jej stanie zdrowia, co potwierdza dokumentacja medyczna T. M. (1) (k.-84) oraz informację z placówek medycznych (k.-102, 104, 112, 149).

W dniu 1.02.2016 r. powódka przedstawiła do realizacji w NFZ (...) Oddziale Wojewódzkim w B. zlecenie na zaopatrzenie w balkonik i go odebrała w imieniu T. M. (1). W dniu 14.05.2018 r. zgłosiła się ze zleceniem na zaopatrzenie w pieluchomajtki, wystawionym na rzecz T. M. (1), na podstawie którego została wydana Karta

potwierdzenia uprawnienia na zapatrzenie w wyroby medyczne, przysługujące co miesiąc, ważne od 1.05.2018 r. do 30.04.2019 r. (informacja k.-97).

Na wniosek powódki (...) Oddział (...) Polskiego Czerwonego Krzyża przyznał usługi opiekuńcze dla T. M. (1) od dnia 1.08.2016 r. do 1.06.2018 r. w wymiarze 2 godzin dziennie w dni robocze (informacja k.-106). Pomoc w powyższym zakresie została również przyznana przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w B. na podstawie decyzji nr (...). (...).2017 na okres od 2.10.2018 r. do 30.06.2018 r. (decyzja k.-222).

T. M. (1) w okresie od dnia 13.05.2018 r. do 28.05.2018 r. przebywała na Oddziale Obserwacyjno-Zakaźnym Kliniki (...) w B.. W dniu przyjęcia na Oddział upoważniła do uzyskiwania informacji medycznej o stanie zdrowia i uzyskiwania dokumentacji medycznej w przypadku jej śmierci powódkę I. B. (informacja k.-102). Następnie w okresie od dnia 2.06.2018 r. do 19.06.2018 r. przebywała w (...) Wojewódzkiego Szpitala (...) w B. na Oddziale Chorób Wewnętrznych, Diabetologii, Endokrynologii i Reumatologii, gdzie również powódka była upoważniona do uzyskiwania informacji medycznej o stanie zdrowia i uzyskiwania dokumentacji medycznej (informacja k.-112, dokumentacja medyczna k.-113).

Dopiero na 2 miesiące przed śmiercią T. M. (1) zaopiekowali się nią pozwani. Do tego czasu bez wątpliwości pomoc świadczyła jej powódka.

Powyższej oceny zdaniem Sądu nie mogą zmienić zeznania E. M., która swoją wiedzę na temat stosunków łączących powódkę ze zmarłą posiadała jedynie za okres jej ostatniego pobytu w szpitalu w czerwcu 2018 r. i to jedynie z relacji T. M. (1).

Podobnie zeznania świadków R. P. (2) (k.-176v) i M. S. (2) (k.-176v-177) nie wnoszą nic istotnego w zakresie sprawowania przez powódkę opieki nad T. M. (1) albowiem ich zeznania dotyczą okresu przebywania jej u pozwanych i z jej relacji. Zeznali, że twierdziła, że wnuczka sprzedała jej mieszkanie, co jak wynika z powyższych ustaleń Sądu nie miało miejsca. Ponadto gdyby faktycznie tak było to nie doszłoby do aktu darowizny na rzecz pozwanych.

Mając zatem powyższe na uwadze w ocenie Sądu wydziedziczenie powódki przez T. M. (1) należy uznać za nieważne, jako nie oparte na ustawowej przyczynie wydziedziczenia, wymienionej w art. 1008 kc. Tym samym powódce przysługuje od pozwanych zachówek po T. M. (1) w wysokości 1/2 części udziału spadkowego. W związku z tym, iż powódka odziedziczyła spadek w całości należny zachówek powinien wynosić 1/2 wartości spadku.

T. M. (1) przysługiwało spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego poł. w B., przy ul. (...), pozostające w zasobach B. Spółdzielni Mieszkaniowej w B., które na mocy umowy darowizny z dnia 26.06.2018 r. Repertorium A nr (...) T. M. (1) darowała pozwanym E. S. i J. S. (2) (kserokopia aktu notarialnego k.-65-69).

Powyższa darowizna podlegałaby doliczeniu do spadku, stosownie do art. 993 kc.

Wartość prawa do przedmiotowego lokalu mieszkalnego Sąd ustalił na podstawie niekwestionowanej przez strony opinii biegłej sądowej z zakresu szacowania nieruchomości A. C. w opinii z dnia 6.11.2019 r. (k.-228-238) na kwotę 150.500 zł.

Zdaniem Sądu powyższa opinia jest fachowa, rzeczowa i zgodna z obowiązującymi przepisami.

Zatem przyjmując wartość przedmiotowego lokalu mieszkalnego, na kwotę 150.500 zł wysokość przysługującego powódce zachowku odpowiadającego po 1/2 części spadku stanowi kwotę 75.250 zł.

Powódka zaś dochodziła w niniejszej sprawie kwoty 70.000 zł.

Pozwani wnieśli o odliczenie od zachowku kosztów pogrzebu w kwocie 26.936 zł, na które składa się kwota 25.556 zł tytułem podatku z aktu notarialnego, kwota 3.810 zł tytułem kosztów pogrzebu, 2.000 zł dla księdza, 170 zł za zdjęcia z pogrzebu, 400 zł za tablicę na mogile.

Sąd nie uwzględnił powyższych kosztów pogrzebu. Albowiem kota 26.556 zł stanowi podatek od darowizny na rzecz pozwanych i nie stanowi kosztów pogrzebu, co wynika wprost z aktu notarialnego (k.-65-69).

Pozwani złożyli do akt sprawy Fakturę Vat nr (...) z 21.08.2018r. wystawioną przez (...) Dom Pogrzebowy w Ł. na kwotę 3.810 zł za usługę pogrzebową (k.-70). Nie złożyli jednakże dowodu zapłaty powyższej kwoty. Ponadto jak wynika z zeznań pozwanej otrzymali zasiłek pogrzebowy w kwocie 3.800 zł, który w ocenie Sądu powinien pokryć powyższe koszty.

Ponadto pozwani nie złożyli żadnego dowodu poniesienia pozostałych kosztów w kwocie 2.000 zł dla księdza, 170 zł za zdjęcia z pogrzebu i 400 zł za tablicę na mogile. Dlatego też powyższe koszty jako nie udowodnione nie zostały uwzględnione jako koszty pogrzebu.

Biorąc zatem powyższe pod uwagę zdaniem Sadu powódce w niniejszej sprawie przysługuje kwota 70.000 zł tytułem części zachowku, zgodnie z żądaniem pozwu.

Z tego też względu Sąd na podstawie z art. 991 § 1 kc orzekł jak w wyroku.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 476 kc w zw. z art. 481§1 i 2 kc.

O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 98 kpc w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015, poz. 1804) Na powyższe koszty składa się opłata od pozwu w kwocie 3.500 zł, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 5.400 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa 17 zł, koszty dojazdów pełnomocnika powódki na rozprawy w kwocie 696,68 zł, koszty dokumentacji medycznej, koszty dojazdu świadka M. K. na rozprawę w kwocie 36,72 zł koszty opinii biegłej w kwocie 1.406,68 zł.